

JOHN FITZGERALD KENNEDY (1917-1963)

Ο Πρόεδρος των Η.Π.Α. Τζών Κέννεντυ¹ εδολοφονήθη στυγερώς εις Ντάλλας (Τέξας) την 22αν Νοεμβρίου έ.ε.

Διά της άπανθρώπου δολοφονίας του Προέδρου των Η.Π.Α. Kennedy, πρώτου Καθολικού ως 35ου Προέδρου, ή ανθρωπότης ολοκληρος έχασε τον πρώτον άνδρα αυτής, υπό πᾶσαν έποψιν, ως ανθρωπιστήν, ως κυβερνήτην χώρας, ως ειρηνόφιλον, ως Δημοκράτην, ως άπαστράπτουσαν εις μόρφωσιν οίανοιαν, ως ήρωα αγωνιστήν μετά συνέσεως, ως οικογενειάρχην. Τραυματίσθεις σοβαρώς και τιμηθείς διά την άνδρείαν του, κατά τον τελευταίον υπέρ της ελευθερίας Παγκόσμιον πόλεμον, ήγωνίσθη εναντίον αυτού και υπέρ της ειρήνης κατοπιν, ως Πρόεδρος, ώστε να πραγματοποιηθῆ μετά της ΕΣΣΔ ή τύσα ύποσχομένη συμφωνία εκείνη, περί άπαγορεύσεως των πυρηνικών δοκιμών. Έπέβαλε την ίσοπολιτείαν μεταξύ πάντων των Άμερικανών πολιτών, μη βαρυνόμενος από μεσαιωνικάς φυλετικάς διακρίσεις.

Έφερε την καθόλου παιδείαν, την έρευναν και μελέτην του Διαστήματος, ως την πρώτην πολιτειακήν φροντίδα. Και ως κοινωνικός πολίτης ήγωνίζετο και κατ' αὐτῶν τῶν καπιταλιστικῶν συγκροτημάτων, δια οικονομικήν Δικαιοσύνην, τό άρραγές τουτο θεμέλιον πάσης Δημοκρατίας, με τό τελευταίον φιρολογικόν νομοσχέδιόν του.

Δέν γνωρίζω πολλούς εις την ιστορίαν, εις τοσοῦτον βραχύ χρονικόν διά-

1. Ο Kennedy εξελέγη πρόεδρος των Η.Π.Α. από της 20-1-1961. Έγεννήθη εις Brookline (Mass.) την 29-5-1917 από πλουσίαν καθολικην οικογένειαν, Ιρλανδικης καταγωγής. Ο πατήρ του Ίωσήφ Η. Κ. (* Βοστώνη 1888) υπήρξε τό 1937 - 1941 πρέσβυς εις Γῆς. Ο Kennedy έσπούδασεν εις Harvard, διεκρίθη άνδραγαθήσας εις τόν Παγκόσμιον πόλεμον ως αξιωματικός του ναυτικού και ένωρίς έστράφη εις την πολιτικήν (Δημοκρατικός). Τό 1947 - 1953 ήτο Βουλευτής, τό 1953 - 1960 Γερουσιαστής της Μασσαχουσέτης. Τόν Νοέμβριον του 1960 εξελέγη ως υποψήφιος Δημοκρατικός εναντι του Ρεπουβλικάνου Nixon με μικράν πλειοψηφίαν Πρόεδρος. Ο Kennedy ένυμφεύθη από του 1953 με την Jacqueline τό γένος Bouvier (* Νέα Υόρκη 1929), θυγατέρα ενός τραπεζιτη Γαλλικης καταγωγής. Ο αδελφός του (Robert F. K. (* 1925) ανήκει εις την Κυβερνήσιν ως ύπουργός της Δικαιοσύνης, ο νεώτερος του αδελφος Edward εξελέγη τό 1962 Γερουσιαστής της Μασσαχουσέτης.

στημα, να προέβαλον την οντότητά των, να επέμεναν τόσοι εις τον ιδεολογικόν των αγώνα και εις τὰς συνετάς των ιδέας και να επέτυχον τοσούτα μεγάλας επιτυχίας. Το τραγικόν τέλος του φωτίζει μελαγχολικῶς τὴν φυσιογνωμίαν του και φέρει εις τὴν μνήμην μας παρομοίαν τραγικὴν περιπτωσιν εις τὴν χώραν μας, τοῦ Ἐλευθερίου Βενιζέλου, διὰ τὸν ὅποιον εἶχε γράψει ὁ Parden ὅτι εις ἀδλιγώτερον τῶν τριῶν ἐτῶν — και Ὀὔτος — ἀφ' ἧς ἐπάτησε τὸν πόδα του εις τὸν Πειραιᾶ, ἐτελεσειούργησεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ, τοῦ Κράτους και τοῦ βασιλεύοντος Οἴκου, περισσότερα ἀφ' ὅσα οὐδέποτε πρὸ αὐτοῦ Νεοέλλη, περισσότερα ἀφ' ὅσα, εις μακρότερον χρονικὸν διάστημα και ὀπουδήποτε ἀλλαγῶ, ἐπέτυχε πολιτικῶς τας¹.

Ἡ ἀποτρόπαιος δολοφονία τοῦ Κέννεντυ, ριζώνει ἀκόμη βαθύτερον και διαποτίζει μὲ τὸ αἷμα της εις τὰς συνειδήσεις μας, πρὸς αἰωνίαν ἀνάμνησιν, τὰ μεγάλα ἠθικὰ ιδεώδη ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἠγωνίσθη Ὀὔτω ἡ μόνη παρηγορία, ἡ ὅποια ὑπολείπεται εις τοὺς ἐλευθέρους ἀνθρώπους εἶναι, ὅτι τὰ πανανθρώπινα ἠθικὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας, εἰρήνης, δικαιοσύνης και ἀξιοπρεπειᾶ τοῦ ἀνθρώπου, διὰ τὰ ὅποια ἐθυσιάσθη, δὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ φρονηματούξουν ἀδιακόπως τοὺς λαοὺς και νὰ ἐπικρατήσουν εις τὸ μέλλον, διότι βαθύτατα ἐκαλλιεργήθησαν, μὲ τὴν καθοδήγησίν Του ἀπὸ τὸν Μεγάλον λαὸν Του και μὲ τὸ αἷμά Του ἐπεσφραγίσθησαν και θὰ βαίνουν πρὸς τὴν αἰωνοποιότητά των, διότι ὁ κόσμος πρέπει νὰ προχωρῇ πάντοτε κατὰ τὸ ἀφηρημένον, ἀλλὰ ἔλλογον κοσμικὸν πνεῦμα (Weltgeist), πρὸς τὰ ὑψηλότερα και πρὸς τὸ φαιεῖν ἄἘπιβούλως τὸ ἔλλογον» μεταχειρίζεται τὰ ἀνθρώπινα πάθη, πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἰδίων αὐτοῦ σκοπῶν (Hegel).

Ἦ. Ὁ Kennedy ἔγινε σύμβολον ιδεῶν και ἐλπίδων ἐντὸς τῶν τριῶν ἐτῶν τῆς προεδρίας του, αἱ ὅποια ἀπεκορυφώθησαν εις τὴν συνθήκην τῆς Μόσχας, διὰ τὴν κατάπαυσιν τῶν πυρηνικῶν δοκιμῶν και προηγουμένως εἰς τὴν ψυχραίμον ἀποφασιστικότητά του, κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ἐγκαταστάσεως τῶν Σοβιετικῶν πυραύλων εις τὴν Κούβαν. Ἐπεισεν οὕτω και τὸν Κροστὸν ὅτι αἱ Η.Π. δὲν θὰ ὑπέκυπτον και τὸν ἀμερικανικὸν λαὸν ὅτι ὁ ἀνταγωνισμὸς Ἐνατολῆς και Δύσεως, δὲν ἔπρεπε νὰ ὀδηγήσῃ εις θανάσιμον ἀναμέτρησιν. Καὶ εις τὸ δράμα τῶν φυλετικῶν διακρίσεων, ἡ πολιτικὴ του ὑπῆρξε φιλελευθέρα, ἀνθρωπιστικὴ, ἀποφασιστικὴ. Εἶχε μεταδώσει εις τὸν πολιτικὸν οἰκονομικὸν μηχανισμόν τῆς χώρας του, ὅπως ἐγράφη², τὴν νεότητα και τὴν συνετὸν δυναμισμὸν του (Διακήρυξις εἰρήνης Ἰουν. 1923 αὐτὸς λογικῶς ἀνάγ-

1. Βλ. «Ἀρχεῖον» 1936, σελ. 99.

2. «Ἐστία» 3 - XII - 1963.

κης μεταξύ λογικῶν ἀνθρώπων) — Πολιτικά Δικαιώματα — Κρίσις Δολλαρίου — μειώσεις φορολογίας κλπ.). Ἔβλεπε εἰσελθεῖν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ θρύλου, προτοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ τὸν ἐφοβήθησαν διὰ τὴν ἠθικὴν πρόοδον, ἣ ὅποια θὰ ἐπρόκειτο νὰ ἐπιτελεσθῇ καὶ ἣ ὅποια δὲν συνέφευρεν εἰς σκοτίας δυνάμεις καὶ ἐδολοφονήθη διὰ νὰ μὴ προφθάσῃ νὰ εὐδοκιμήσῃ καὶ νὰ δημιουργήσῃ καλύτερον ἀνθρώπινον κόσμον. Οὕτω λαμβάνει τὸ βαθύτερον νόημά του τὸ βαρὺ πένθος: τὸ ἀμερικανικόν, τὸ συμμαχικόν, τὸ διεθνὲς παγκόσμιον, τῶν συντεταγμένων καὶ ἀδεσμεύτων λαῶν, τῶν ἀνθρώπων διαφορῶν χρωμάτων, διαφορετικῶν Ἠπειρῶν, ἀντιθέτων Ἀρχῶν. Μαζὶ μὲ τὴν πολιτικὴν ἰσορροπίαν — τὴν «ἰσορροπίαν τοῦ τρόμου» — ἐκαλλιεργήθησαν αἱ ἠθικαὶ σχέσεις, παρὰ τῆς διαφορᾶς τῶν καθεστώτων καὶ περαιτέρω ἡ ἀμοιβαία συνεργασία τῶν δύο κόσμων. Ὁ Kennedy καὶ ὁ Κροῦστσεφ εἶχον κατορθώσῃ νὰ ἀλληλοκατανυθῶν, νὰ περιορίσουν εἰς τὸ ἐλάχιστον τὰς παρεξηγήσεις καὶ νὰ ἐξουδετερώσουν τὸ ἐπικίνδυνον παίγνιον, τῶν μὴ πραγματοποιηθέντων ἀπειλῶν. Οὕτως ἡ σπανία διαίσθησις, ὠριμότης καὶ ὁ ἀνθρωπισμὸς τοῦ Kennedy, πλαισιούμενοι καὶ ἀπὸ τὰ ὑγιέστερα πνευματικὰ στοιχεία τῆς Ἀμερικανικῆς Δημοκρατίας, ἐνεφύσησαν νέας ἀρχὰς εἰς τὴν διεθνή ζωὴν, κατεπολέμησαν προλήψεις καὶ μὲ ρεαλισμὸν καὶ σαφήνειαν ἐμαλάκωσαν τὸ διεθνὲς κλίμα καὶ προσετίμασαν ἢ καὶ ἔδωσαν λύσεις εἰς πολλὰ δυσχερῆ ζητήματα.

Τὸ ἐπιμύθιον ὁμοῦ τοῦ ἐγκλήματος τοῦ αἰῶνος, κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος, μᾶλλον φερεῖ εἰς μελαγχολικὰ συμπεράσματα, διὰ τὴν ἠθικὴν κρίσιν τὴν μαστιγώσαν τὴν ἀνθρωπότητα, ἐπομένως καὶ τὴν χώραν, ἣ ὅποια εὐλόγως διεξέπαιε τὴν παγκόσμιον ἡγεσίαν. Μεγάλαι λέξεις, συνθήματα καὶ ἔννοιαι, ποῦ διεπαινοῦσαν κάποιον περιεχόμενον ἀκόμα καὶ γῆρας, κατερρακώθησαν, ἐπῆραν μίαν ἀπαισιόδοξον μορφήν, ἐπροδόθησαν, ἔγιναν ὑποπτοι καὶ ἐνοχοί (Α. Τερζάκης)¹, ἀπὸ τὸ σύστημα ποῦ παρεσκεύασε τὸ κλίμα διὰ τὴν μισαρὴν φιλοφόνειαν ταύτην. Πῶς ἐπετεύχθη τοῦτο; Κεφάλαιον ἀνοικτὸν μένει ἡ καθαρά ἀνακάλυψις τῆς ἠθικῆς αὐτοουργίας. Ὅτι μπορεῖ νὰ κλείσῃ μία τοπικὴ καὶ τοπικὴ Δικαιοσύνη, δὲν κλείνεται ἀπὸ τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν βαθύτεραν ψυχρῶσιν τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος. Καὶ αἱ συνέπειαι τῶν ἀνοικτῶν ὑποθέσεων, δηλητηριάζουν ἐν συνεχείᾳ τὴν παγκόσμιον ψυχὴν καὶ ἀναστρέφουν ἢ τοῦλάχιστον σταματοῦν τὴν τυχόν ἐπιτελουμένην ἠθικὴν ἀνάπλασιν. Καὶ ὁμοῦς ὑπάρχουν συνειδητά, ἔστω καὶ ὡς ἀγλῶς, τὰ αἷτια εἰς μίαν διεφθαρμένην ἀτμόσφαιραν. Δὲν προδιαγινώσκειται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεῖνης τῆς ἐπιτροπῆς τῆς διαχειρίσεως τῆς ὑποθέσεως Kennedy. Ἴσως καὶ αὕτη νὰ

1. «Ἠῆμα» 11 - XII - 1963.

καταλήξει εις τοῦτο καὶ καταλήγουσα ἑμῶς δὲν διαπιστώνεται ἀνάγκη ἢ ἐνοχλή. Ὑπάρχει παλαιότατα καλλιεργημένον ἐκτεταμένον κλίμα σήψεως. Τὸ κεφαλαιοκρατικὸν σύστημα δὲν ἔχει ἀτομικὴν ταυτότητα, ἔχει ἀοράτους καταχθονίους πλοκάμους καὶ μυστηριώδη κονδύλια διχθορίας καὶ αἱματος, ἀνανήχνευτα, ἀνίθικα καὶ φρικιαστικά, τὰ ὅποια προσεταιριζόμενα τὴν πολεμοκατηλείαν καὶ πατριδοκατηλείαν καὶ ὑπολείμματα φασιστικῆς νοστροπίας, ἔκλυον ἠρωδῶν πρὸ οὐδενός, ἐκκολλάπτουν δὲ τὰ ἄρμύτερα, ποταπώτερα καὶ βδελυρότερα πάθη τοῦ ἀνθρώπου, τὴν μανίαν τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος. Ὁ αὐστικτος, ἀκόρεστος καὶ ἀνάληγτος καπιταλισμὸς ἐργάζεται ὑπὸ τὴν ὄψιν τῶν εὐτελεστέρων ἐνστίκτων, διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ταπεινοτέρων συμφερόντων. Διαπιστώνεται δηλαδή ὅτι δυστυχῶς ἡ ἀνθρωπότης, πῆρρω ἀπέχει ἀκόμη ἀπὸ τὸν ἀνθρωπιστικὸν ψυχικὸν πολιτισμὸν, παρὰ τὸν πανταχοῦ παρόντα ἐξωτερικὸν μηχανικὸν πολιτισμὸν.

Εἰς τὸν τάφον τοῦ ἀειμνήστου Προέδρου ἔκλυον τὸ γόνυ τῆς σύμπασα ἡ ἀνθρωπότης, διὰ ἐπιλεκτὸν ἀντιπροσώπων τῆς, ἐν μέσω σύμπαντος τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ καὶ ἔλπισεν ὅτι τὰ ἠθικὰ ἀγαθὰ τὰ ὅποια ἐκήρυξεν Οὗτος ἐν ζωῇ καὶ ἐκύρωσε καὶ ἐπεσφράγισε μετὰ τὸν θάνατόν Του, ἴα παραμείνου ὑψηλὴ κληρονομία τῆς ἀνθρωπότητος, ἱερά, ἀπαραβίαστος καὶ ἀμόλυτος φάρος δὲ τηλαυγῆς εἰς τὸ διάστημα τοῦ κοσμικοῦ πνεύματος, διὰ τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὸ ὅποιον τόσον ἐπίστευεν ἡ εὐγενὴς καὶ ἄδολος ψυχὴ τοῦ Kennedy, ἴα μείνη τὸ πρόσωπον του. Ἡ ὑψηλότης, ἠθικὴ, ἰδεολογικὴ, εἰρημιστικὴ ὑπόστασις του, ἴα ὀδηγῇ τὴν ἀνακάθαρσιν τοῦ κόσμου.

Ἐπῆρξε κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Jean Monnet, τοῦ ἀγωνιστοῦ καὶ ἰδρυτοῦ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνότητος ὁ «Architect of Hope». «Because all had gradually identified John Kennedy with the idea of the organization of peace.» Ἐν τέλει δὲ ἡ Ἱστορία ἴα τὸν θεωρήσῃ ἀσφαλῶς ὡς τὸν Μέγαν Ἀρχιτέκτονα τῆς Μεγάλης τοῦ Κόσμου Ἀλλαγῆς.

Ὁ Kennedy ἴα μείνη ὁ ἱερός ἰδεομάρτυς, τοῦ τιμίου παγκοσμίου ἀγώνος διὰ τὴν εἰρήνην, τὴν ἐλευθερίαν, τὴν δικαιοσύνην, τὸν ἀνθρωπισμὸν.

Have atque vale p̄m̄ anima.

I. F. ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗΣ